

NAS GLAS

Glasilo Zveze državnih
nameščencev za Slovenijo
v Ljubljani.

Cena posamezne št. 1-50 Din.

„NAS GLAS“ izide vsakega desetega,
dvajsetega in zadnjega v mesecu.

Celoletna naročnina . . . Din 40.—

Polletna naročnina 20.—

Četrtna naročnina 10.—

Za inozemstvo je dodati poštino.

Oglasi po ceniku.

Uredništvo: Anton Adamič, Ljubljana, Bohoričeva ulica št. 12. Rokopisov
ne vrača, ako se ne priloži znamk. Dopolne v latinici in cirilici sprejema le pod-
pisane in zadostno frankirane. Rokopise je adresirati le na urednika.

Upravništvo: Na naročila brez denarja se ne oziramo. Naročnina naj se po-
šilja po nakaznici oziroma položnici le v Ljubljano, Vodnikov trg št. 5/I. Tja
je pošiljati tudi zbirke za naš tiskovni sklad. — Pošt. ček. rač. št. 11.467.

—k:

Politična osamosvojitve.

Na pripombe g. »a« v št. 20. N. G. naj
mi bo dovoljena samo sledeča kratka repli-
ka:

V svojih prejšnjih izjavah sem se po-
vsem jasno in odločno izrekel za politično
osamosvojitve državnih nameščencev in bom
kljub svojem izraženemu pesimističnemu
naziranju o takojšnjem uspehu take akcije
gotovo med prvimi storil svojo dolžnost, ka-
dar pride naš dan, ker mi je stanovska soli-
darnost in disciplina prva in najbolj sveta in
ker sem prepričan, da s svojim glasom prav-
ni ne pripomorem k uresničenju naših skup-
nih zahtev, ako ga oddam kakoli drugi politični
stranki. Strinjam se tudi popolnoma z gosp.
»a« o potrebi začetka, ki bi bil moral biti
že davno. Za svojo osebo sem pa vendar
mnenja, da je ravno sedaj tisti čas, ko bi
kepica izginila, ako bi se spustila v dolino,
— ker je že predolgo čakala in premišljevala
na solncu. Druge politične stranke so že
tedne v srčitem medsebojnem volilnem boju,
mi pa še cincamo: ali bi, ali ne bi? Pri
skupščinskih volitvah leta 1925 je bilo v ma-
riborskem volilnem okrožju baje 15 skrinjic,
letos jih bo morda 5. Pazimo, da tudi naša
volilna skrinjica za vedno ne izgine, ako jo
letos nastavimo. Če pri prvem nastopu ne
dosežemo nobenega mandata, se politično ne
bomo mogli zopet kmalu rehabilitirati in na-
ša usoda bo zapečatená morda za dolgo
vrsto let, tekom katerih nam bodo druge
stranke lahko povzročile zopet nove krivice.
Gospada »a« si dovoljujem samo vprašati,
ali bi se on kot pooblaščenec ali zastopnik
državnih nameščencev po volitvah, iz kate-
rih bi mi eventuelno izšli brez mandata, upal
obrniti na katerikoli parlamentarni klub s
prošnjo, da naš podpre v naših zahtevah?
Ali ne bi vsaka stranka s sladko škodoželj-
nostjo odklonila vsak stik z nami, kadar bi
videla, da se je naš poskus ponesrečil, da
nič ne zmoremo in da smo s samostojnim na-
stopom le njo prikrajšali za 1 ali 2 poslanca?
— Sploh pa s samo polemiko v »N. G.« ne
bomo rešili tega vprašanja. Značilno je, da
se »Zveza« o tej stvari do danes še ni iz-
javila, dasiravno bi bilo njeno mišljenje za
vse članke odločilne važnosti. Toliko zaupa-
nja, mislim, imamo vsi do nje, da se bomo
pokorili njenim sklepom.* — V ostalem pa
prav iskreno želim, da bi ostal jaz v svojem
pesimizmu popolnoma osamljen in da ne bi
stale za g. »a« samo stotine, ampak tisoči
in stotisoči, ki bi bili z njim enakega mišlje-
nja.

* Že opetovano smo omenili, da se »Zveza«
kot strogo nepolitična, torej strogo stanovska or-
ganizacija, po svojih statutih ne sme baviti s po-
litičnimi vprašanji. Ur.

O štednji v gospodinjstvu.

Gospod urednik! Če res spadajo razpra-
ve o štednji v gospodinjstvu v stanovsko
glasilo drž. nameščencev, pa naj bo.

Kakor razvidim iz Vaše pripombe v član-
ku o štednji v eni prejšnjih šte. »N. Gl.«,
niso gospodinjke drž. nameščencev sprejele
nasveta o štednji, ki ste ga ponatistili iz
»Zadugarja«, s tistim čutom, ki bi jim za-
gotovil, da so sedaj rešene vsakdanje mo-
reče skrbi, ki jo povzročajo premajhni do-
hodki. Marsikatera je bila v resnici nejevolj-
na. Pa tudi možje so zmajevali z glavo.

Umevno. Iz naukov, ki zvene iz članka, bi
sklepali, da je le slabo gospodinjstvo vzrok
mizernega stanja, v katerem se nahajamo
danes drž. nameščenci. Potemtakem bi se z
enostavno gesto rešilo vprašanje, ki tare drž.
nastavljence že vsa leta, češ, boljše gospodi-
njite, več štedite in malo manj lahkomišelnost
zapravljajte, pa bo šlo kot namazano. Da, to
bi bilo lahko v teoriji, v prakso se pa pre-
vesti ne da. Če bi bilo to izvedljivo, bi drž.
nameščenci še danes lahko živeli s prejemki
iz leta 1919 ali 1920 (? ? Ur.)

Na štednjo se dobro spoznajo naše vlade
pri prejemkih, ki jih odmerjajo državnim
nameščencem. Ker štedi država, so ipak
kruto prisiljeni k štednji tudi nameščenci.
Pa ta štednja je prišla ponekod — neporeklo
— že v tak štadij, ki je popolnoma podoben
stradanju. To se pa da stopnjevat tako da-
leč, da bosta koncem koncev res morala sto-
piti dva drž. nameščenca na solnce, da bosta
napravila eno senco — ob sami štednji.

Brez ugovora je bil namen častivredne
gospodinjke, avtorice članka, dober. Napaka
pa je bila v tem, da je pogledala v življenje
drž. nameščencev le s svojega stališča, ki pa
je slučajno tako, da ga ji potihoma zavida
marsikatera gospodinja. Mesečnih 2000 Din,
pa sama mož in žena! V tako srečnem polo-
žaju si seveda človek že lahko dovoli tudi
služkinjo.

Naprej ali nazaj pa je pogledala le toliko,
da svetuje boljše situiranim, da postavke svo-
jega proračuna lahko zvišajo — to se že itak
zgodí — slabše situirane jih morajo pa skr-
čiti. Lepo in lahko rečeno. Kaj pa s postavi-
kami, ki se ne dajo skriti? Vprašam le za
stanarino, ki danes vedno bolj občutno pri-
tiska na žep drž. nameščencev. Se da ta kar
tako enostavno skriti? Morda kar z zida-
njem lastne hiše? Ker se nekatere ne dajo
skriti, se morajo seveda druge. Pri obleki
in hrani. Iz tega je pa — pomanjkanje in
stradanje.

Namen pripomb iz članka o štednji ni bil,
naravnost odbijati dober namen gospodinjke,
ampak opozoriti jo, da za bodoče premoti
življenje drž. nameščencev tudi raz stališče,
ki je manj ugodno kot njeno in šele potem
poda nasvetov.

Tiste gospodinjke, ki razpolagajo z dokaj
pičljivišimi dohodki, si z bridkim usmevom
zatrjujejo: iz polne skledje je lahko zajemati
in tudi druge poučevati, kako se zajema. Kaj
pa, kjer je malo v skledi, pa veliko zajemal-
cev? Še enkrat poudarjeno, kako pa tam!

Pisec članka o gospodinjstvu v »N. Gl.«
ugotavlja, da je bila gospodinja gotovo uža-
ljena radi ostre kritike njenega članka. Kako
mora biti užaljena šele sedaj in z njo še vse
druge gospodinjke, ko so čitale nemilo, rekel
bi, naravnost uničujočo oceno in obsodbo
vseh skupaj, češ, da je med njimi malo, še
raje pa nobene dobre gospodinjke. Če bi slepa
kura živela od zrnja, ki ga sama najde, bi
ravno tako kmalu poginila gladu, kakor go-
tovo bi bila že zdavnaj popolnoma skrahirala
vsa gospodinjstva drž. nameščencev, če bi
bilo le toliko dobrih gospodinj, kolikor je bi-
lo tern v nekdanji loteriji.

Hvala Bogu, temu ni tako. In ravno to je
velika zasluga dobrih gospodinj, ki v tako
težavnih časih in razmerah z naravnost ob-
čudovanja vredno iznajdljivostjo krmarijo
čolnič gospodinjstva po valovih, ki groze, da
ga bodo strli.

Nihče ne trdi, da so med gospodinjami
drž. nameščencev same dobre. Preveč smelo
bi bilo to in tudi netočno. Ampak tako črno
kot dopisnik, pa vendar ne smemo gledati
na vse. Če pravi on sam, da govori iz lastne
izkušnje in opazovanja, se more nanašati to
gotovo na nekaj slučajev. Ne gre pa, da se
radi dveh ali treh tako nemilo obsodi vse
vprek, kakor jih je obsodil baš on.

Vsak naj se prilagodi svojim razmeram
primerno. Drži! Pa to je vedela že mati ranj-
ke tete, ki je umrla pred 40. leti, stara 70 let.
Ni nič novega. Le malo je med drž. name-
ščenci tako srečnih, da bi imeli dobrovoljnih
mecenov, ki sežejo v žep — pa ne brezuspeš-
no — če se naekrat pojavi zadrega ali huda
sila. Dokaz dobrovoljnosti očeta ali mamice
pa pozneje, kakor pravimo, »v žlahti ostane«.

Pa to so tudi svoje vrste razmere, ki se
srečni lahko po svoje ravna po njih.

Kaj pa drugi, ki nimajo zaščitnikov? Od-
govor na to imate v isti številki »N. Glasa«
na 3. strani. Čitajte poročilo o poslovanju
Hranil. in posoj. konzorcija za leto 1926. —
Posojila članom so se podelila v 420 slu-
čajih . . .!

Še tretja vrsta. Člankar navaja tudi take,
ki z nizkimi dohodki shajajo od meseca do
meseca. Dobro. Rečem pa in približem: dru-
žine drž. nameščencev, kjer je veliko otrok
— trepa je vpoštevati vseh vrst drž. name-
ščencev do zadnjega sluga in dnevnika —
»N. Glas« izhaja za vse — danes trpe po-
manjkanje in stradajo, ker ob tako pičlih do-
hodkih ne morejo pošteno živeti. Že v za-
četku meseca vedo, da si morajo pritrjavati
od ust. In kdor je a priori obsojen v strada-
nje, ta odklanja vsak nauk o štednji.

Pa še enkrat odstavek o nakupovanju. Za poedine slučaje velja nauk brez ugovora. Slučaji pa niso tako splošni. Prvega v mesecu vidj g. člankar, kako »kar zgledajo v bisagah piščanci, goske, pure itd.« (Mar je videl tudi, da postrežki vozijo na cizah domov gospodinjam blago, ki je zginilo v bisagah?) Jeseni skačejo po mizah drž. nameščencev gotovo tudi zajci in sme ali pa prutajo jerebice, prepelice in druga divjad.

Vse to in tako ste videli, ali pa boste videli. Niste pa videli in ne vidite onih številnih gospodinj, ki ne morejo disciplinirati skominov, pač pa sega njihovo samozatajevanje do skrajnosti, ko stoje ob strani s povešeno glavo in računajo, prevdarjajo in pretehtavajo, če smejo kupiti 10 kg krompirja ali ga smejo le 5 kg. Takih niste videli! Oglejte si jih enkrat.

Če je bil v splošnem namenjen članek o štednji v gospodinjstvu mladim in neizkušenim gospodinjam, bi se moral naslov glasiti: Pouk mladim in neizkušenim gospodinjam.

Žena podpira tri ogle hiše. Res je. Ampak mož je tisti, ki drži pokoncu četrtega in na tega se naslanjajo ostali trije, ki jih žena le podpira. Da bi se pa tudi pri dobrem gospodinjstvu moral vtikati mož v posle žene, to pa ne bo držalo. Poudarim, pri dobrem gospodinjstvu!

S hišo v tistem pregovoru o oglih je razumeti gospodinjstvo in gospodarstvo. Gospodarstvu je pa v krogih drž. nameščencev določen le ozek, pač pa temeljit delokrog, ki obstoji v prvi vrsti v tem, da mož prvega v mesecu točno odraja denar svoji preljubi ženi. V gospodinjstvu ima pa le posvetovalni glas. Torej predzadnje besedo. Zadnje ima pa dobra gospodinja sama. Gospodinjstvo je namen in naloga žene. In v tem hoče biti neomejena vladarica, kar je popolnoma prav. Najbrže bo pretežna večina dobrih gospodinj svojega velečenjenega dedca kaj hitro izkomplimentirala s torišča svojega delovanja, če se bo hotel kaj posebej vtikati ali posegati v področje njenega delokroga, ker se bo radi tega čutila užaljeno.

Nikakor pa s tem ni rečeno, da mož ne sme poseči v gospodinjstvo, če vidi, da žena ni dobra gospodinja. V takih slučajih, ne le, da sme, naravnost primoran in dolžan je, da poprime vajeti. Bodisi da zadržuje prehitro vožnjo začetkom meseca, bodisi da uravna-

va smer vozička, če bi hotel zašepati v to ali ono stran. Sicer ga bo le prekmalu doletel gospodarski polom.

O gospodinjstvih polomih se bolj malo sliši. Kvečjemu, če se n. pr. mleko prismoji. Kaj menite?

Kaj je z lastno kandidatno listo?

»Drž. upokojenec« piše pod tem naslovom:

Tako vprašuje posameznik samega sebe, tako vprašujemo drug drugega, našo Zvezo v Ljubljani itd. Iz teh pojavov je jasno razvidno, da se že zbiramo okrog zastave: »Pomagaj si sam, in Bog Ti pomaga!« V prvih vrstah stoje seveda najbednejši med bednimi, drž. staroupokojenci, njim se pridružujejo drugi upokojenici, invalidi, zasebni nameščenci. Kaj pa pomeni dviganje prahu tamkaj v daljavi? Že marširajo! Kdo? Železničarji, poštni uslužbenci, učitelji torej naše naimočneje organizacije! Izmed ob strani zbirajočega se, prvotno radovednega občinstva, se oglasi sivolas možakar: »Dragi mi tovariši obrtniki! Glejte maso naših zvestih odjemalcev! Pomagajmo jim in pomagali bomo sebi! Besede vlečemo, zgledi mičemo! Korajža velja, le pogumno v volilni boji!« Skrajni čas je, da se postavimo na lastne noge in se osamosvojimo tudi politično. Dolgih osem let smo dovolj preskušali, bridko preskušali vse vladine in z ogorčenjem opazovali kako malo so se brigale pol. stranke za drž. nameščence. Osebito drž. staroupokojenci so vsled tega globoko razbredli v neznosno bedo in stoje tik pred bankrotom. Le takojšnja velikopotezna tozadevna državna akcija bi znala rešiti pogina čez glavo v dolgeh zakopane drž. berače v oguljeni gosposki suknji. Otresimo se brez izjeme vsi vseh pol. strank, likvidirajmo vse staro in življenja nemogoče, ustvarimo novo bojno fronto, ustanovimo si lastno parlamentarno zastopstvo. Pričakovali smo, da nam bo dal »Naš Glas« z dne 20. julija že navodila in načrti, kako nastopiti pri bodočih volitvah. Pa četudi Ljubljana misli, da še nismo dovolj močni in nas opozarja na nevarnost, ki bi jo doživele naše organizacije, smo še zmiraj za skupen nastop z v I. odstavku omenjenimi sotrpinami. Nekateri nas svarijo pred blamažo! Ne bojimo se nobene blamaže. V večjo blamažo ne bomo zabredli, kakor je današnja, ko se gladni in razčepani skrivamo po svojih bednih stanovanjih in še le v tem stopimo na cesto. Tovariši, na plan! Najprej tisti, katerim se ni treba bati ne redukcije, ne upokojitve! Četudi ne bomo uspeli, bomo vsaj spoznali moč — število glasov — ter pokazali borečim se političnim strankam, da nismo brezpomembni volilni čimfeli. Ta naš

prvi volilni nastop nas bo v vsakem oziru tako zblizal in torej ojačil, da bomo pri svojem drugem nastopu slajno zmagali. Mi hočemo svoja dosedanja dela nadaljevati naši iz nalezljivejših zaupnikov sestoeči malobrojni volilni odbori so v vednem stiku in njih člani izvršujejo zelo previdno in neumorno podrobno delo, razčistujoč naš položaj. Raznih volilnih shodov se bomo udeleževali kot poslušalci in interpellanti. Dragi, po Sloveniji bivajoči sotrpin in zaupniki, korajžno na podrobno delo! Držite se natančno sprejetih navodil. Ko izide koncem avgusta »Upokojenec«, ki bo prinesel tudi poročila naših zaupnikov, podvojite svoje podrobno delo, to je: od volilca do volilca strogo po navodilu. »Upokojenec« bo tudi takrat poročal, ali smo postavili lastno kandidatno listo, ali in kateri že obstoječi pol. stranki se pridružimo. Tozadevne, vam že znane znake prinese »Upokojenec« na zadnji strani pod »Volitve«. Potem pa delo botrojite! Vsak najmanjši kraj med zanesljivega moža. Ako se odločimo za kako stranko, pride v poštev tista, ki nam bo res največ nudila in bo zmožna, držati obljubo. Ko napoči dan volitve, smo nad strankami in vse naše kroglice naj polnijo eno in isto skrinjico, na katere pročelje, ko dobimo zopet kroglice v roke, bomo zapisali naše geslo: »Kdor dela, naj tudi je!« Dragi sotrpin, ako se le nočeš ločiti od svoje stranke in boš morda glasoval nam in tudi sebi v škodo, pa bodi vsaj toliko pogumen in pošten in povej to jasno: »Niže podpisani sem glasoval proti vam in sebi, ker raje gladujem, kakor da bi zapustil svojo stranko. Obenem se odpovem vsem dobrotam, ki ste jih dosegli brez moje stranke«. — Podpis in polni naslov.

Našim rodbinam priporočamo
Kolinsko cikorijo,
okusen in izdaten pridelek h kavi

Vestnik.

Poziv vsem strokovnim organizacijam v mariborski in ljubljanski oblasti. Društvo stanovanjskih najemnikov za mesto Maribor in okolico poziva vse strokovne organizacije državnih in privatnih nameščencev, kakor tudi druge na stvari zainteresirane organizacije, da mu pošljejo nemudoma svoja dobro utemeljena mišljenja »za« ali »proti« ukinitvi stanovanjskega zakona s l. no-

F. R.:

Slovstveni pogovori.

Mlad in jako nadarjen pisatelj mi je zapal skrivnost svojega najnovejšega slovstvenega dela. Izročil mi je v pregled obširen rokopis s pripombo:

»S tem spisom bi rad vsaj deloma ovrgetl upravičene pritožbe, da je v Sloveniji začelo primanjkovati pisateljskega naraščaja in da sedaj prihajajo na naš književni trg sami prevodi. Če nas pa kdo naših iznenadi od časa do časa še s kako daljšo izvirno črtico, je pa njena izvirnost čudne kakovosti. Ves spis je navadno natrpan s stvarmi, ki smo jih čitali že v drugih spisih domačega ali tujega slovstva. To je dokaz, da naši sedanjí pisatelji preveč čitajo, a sami premalo mislijo, premalo opazujejo in premalo iščejo. Kar ne morejo se otresti škodljive in poniževalne opicje lastnosti, ki jo je že Levstik odločno grajal in obsodil.

Grenka trpkost me spreleti, kadar premišljam velika slovstvena dela svetovnih odličnjakov. Vsi so izšli iz velikih narodov. Naš slovenski narod je v jedru zdrav, krepak in velenadaren. Vse pogoje ima posebno sedaj, da se razvije in izobrazi do najvišje kulturne stopnje. Zato bi ne bil nikak čudež, če bi se kdaj v bližnji bodočnosti tudi iz našega malega naroda dvignil pisateljski velikan in

svoj narodič pred celim svetom proslavil z velikimi samostojnimi deli!

Čudovito nesrečna in žalostna so pota, po katerih je dozdej vodila naš Slovence nedoumljiva vsemogočna usoda. Toda priznati moramo, da so si naši predniki in sodobniki zaslužili njene udarce in brce. Vendar ne smemo obupati. Tudi nam se mora nemila usoda v doglednem času prijazno nasmejati in nas uvrstiti med izvoljene kulturne narode. Kdaj se to zgodi, to zavisi največ od našega poštenega prizadevanja. Iznebiti se moramo opicje lastnosti ter še mnogih drugih nekulturnih svojstev in razvad!

Kadar čitam o kakem slovenskem umetniku, pa moram slišati, da se je učil pri tem in tem znamenitem tujem mojstru. Ali smo Slovenci res le družba nesamostojnih opic? Čemu to neprestano posnemanje in učenje pri drugih velikih narodih?! Kje so se pa ti učili? Našinci vendar ne nosijo lončenih piškvrov na svojih ramah! In tudi vsestvarja-joče sonce sije nam ravno tako svetlo in toplo, kakor našim velikim sosedom za mejo. Zakaj bi torej morali biti le naši ljudje vedno njihovi zapetniki, zaplečniki in hlapiči!

Res si je dandanašnji težko izmisliti kaj novega, kaj posebnega na umetniških poljih. Jaz v tistih samotnih urah mnogo premišljam. Večkrat se mi prikaže lepa izvirna ideja za novo slovstveno delo; toda iz tehtnih

razlogov jo moram zavreči in pustiti, da odplava nazaj v pozabnost. Tudi ideja, ki sem jo obdelal v predloženem spisu, je popolnoma moja in nova. Svoj izvor ima v prirodznanski vedi in ni izredno velika. Ali zdelo se mi je za nov roman tako vabljiva, da je nisem mogel zavreči kakor toliko drugih pred njo. Začel sem pisati. Misel za mislijo se mi je porajala in vse se je lepo ujemalo. Jaz pa sem pisal in pisal kakor bi navijal nit na klopčič iz gladko namotane štrene.

Spis sem dozdej obdelal le bolj v glavnih potezah razen nekaterih lažjih vsakdanjih prizorov in krajevnih popisov. S podrobnostmi pa bom imel še mnogo dela. Končna dovršitev je še daleč. Tudi ne bom hitel, ker vem, da ni naglica nikjer dobra. Zadovoljen sem s svojim dosedanjim delom ter se zdaj z veseljem in z največjo vnemo lotim dopolnilnih in dovršilnih del posameznih poglavij.

Največ truda in duševnega napora me čaka pri razmotrivanju državnopravnih vprašanj in državnopravnih ovir, ki bodo glavnemu junaku in njegovemu pomočniku križale pot do njunega cilja. Vsa tozadevna mesta so v spisu še prazna. Vendar si upam z vztrajnostjo in ljubeznijo, ki jo imam do dela, tudi te težkoče srečno in uspešno premagati.

Prosim te, tovariški prijatelj, da moj rokopis kolikor mogoče pazno prečitaš ter pre-

vembrom 1927. Vloge naj bodo naslovljene na Ministrstvo za socialno politiko v Beogradu, vposlati pa jih je na Društvo stanovanjskih najemnikov za Maribor in okolico, pošta Maribor, Rotovski trg, kjer se dobijo tudi potrebni nadaljnji podatki. Pripominjamo, da je zadeva zelo važna in nujna. Najemniki vseh slojev znanite se! Po toči zvoniti bo prepozno. — Odbor.

Pozor! Važna odločba viši. stanov. sodišča v Zagrebu br. 535/27 z dne 4. marca 1927 v stanov. zadevi. Po »Mojem domu« prinašamo: Hišni lastnik je odpovedal najemniku po čl. 9 novele z 23. oktobra 1926 k stan. zak. z 15./5. 1925, ker najemnik ni sprejel najemnine, ki jo je lastnik glasom svojega dopisa najemniku že 2/12. 1926 zahteval za ves čas po 1./11. 1927. V tem pismu je lastnik izrečno zahteval od najemnika, naj mu najemnik odgovori do 10./12. 1926, če sprejme navedeno mu najemnino ali ne. Najemnik ni dal na to pismo nobenega odgovora, na kar je tožnik vložil tožbo za odpoved pri stan. sodišču I. stopnje v Ljubljani. Stanovanjsko sodišče I. stopnje »izvršilno oblastvo«, kar pa stanovanjsko da je po čl. 9 cit. novele za take odpovedi pristojno izvršilno oblastvo, kar pa stanovanjsko sodišče I. stopnje ni, ampak da je v Sloveniji izvršilno oblastvo v smislu čl. 9 cit. novele ali politična oblast I. stopnje ali pa radno sodišče. V sled pritožbe je odločilo viš. stan. sodišče v Zagrebu, da je v Sloveniji takozvano »izvršilno oblastvo« po čl. 9 cit. novele stanovanjsko sodišče I. stopnje in ustanovilo z odločbo br. 535/27 z 4./3. 1927 kompetenco stanov. sodišč za odpovedi po čl. 9 novele z 23./10. 1927. Stanov. sodišče I. stop. v Ljubljani je nato meritorno razpravljalo o odpovedi, odpoved pa je zavrnilo, češ, da ima najemnik do 1. oktobra 1927 pravico lastnikovo ponudbo glede najemnine po 1./11. 1927 sprejeti in čeprav najemnik na pismo lastnikovo z dne 2./12. 1926 ni dal odgovora, se ne more ta okolnost še smatrati za zadosten razlog za odpoved po čl. 9 novele, ker najemnik še vedno lahko in sicer do 1./10. 1927 sprejme ponudbo lastnikovo, kajti če daje novela lastniku rok za odpoved do 1./10. 1927, se mora ta rok priznati tudi najemniku. Zoper to razsodbo (štev. 6257/26 z 12./4. 1927) je bila vložena na višje stanovanjsko sodišče v Zagrebu pritožba, ki je razjasnila stališče I. instance, kajti če bi njeno stališče obveljalo, bi sploh noben lastnik ne mogel odpovedati zaščitenemu najemniku za 1. november 1927 po čl. 9. novele; ker če ima najemnik čas premissivati do 1./10. 1927 ali sprejme za čas po 1./11. 1927 po lastniku zahtevano najemnino ter pravico še le tik pred 1./10. 1927. sporazumeti se z lastnikom glede najemnine po 1./11. 1927, potem je vsaka odpoved za 1./11. 1927 vsled tega, ker ni bil sklenjen med lastnikom in najemnikom glede najemnine po

1./11. 1927 sporazum, — naravnost nemogoča, ker mora lastnik tozadevno odpoved vložiti po izrečnem predpisu novele že pred 1./10. 1927, torej vsaj 30./9. 1927. Pritožba je poudarjala, da je edino resnični smisel čl. 9 novele tak, da ima lastnik pravico odpovedi za 1./11. 1927 tudi napram zaščitenemu najemniku brez vsega nadaljnjega ter se more taka odpoved zavrniti le, če najemnik pri razpravi dokaže, da ima z lastnikom že sklenjeno naj. pogodbo čez 1./11. 1927 (vsled tega ker se je bil sporazumel za najemnino za čas od 1. novembra 1927 dalje.) Zakon, da torej določa samo končni termin za odpoved, ne določa pa izrečno od kdaj ima lastnik pravico odpovedati oziroma v katerem določenem roku, padajočim v razdobje od 1. nov. 1926 do 1. okt. 1927 ima pravico odpovedati. Ker zakon ne določa takega posebnega odpovednega roka, je smatrati, da je odpoved mogoča od 1. novembra 1926 (tu je novela stopila v veljavo) odnosno od časa, ko se sporazum glede višine najemnine, in kar odreja zakon, ni dosegel. V navzočem primeru je tožitelj predložil pismo z 2./12. 1926, s katerim je toženca pozval na povišanje najemnine od 1./11. 1927 dalje s tem, da mu na to pismo odgovori do 10./12. 1926, kar mu bo v nasprotnem slučaju odpovedal po čl. 9 novele. Ker toženec na to pismo ni nič odgovoril, je s tem dokazano, da se stranki nista pogodili, vsled česar je bilo odpovedi po čl. novele k st. zak. ugoditi.

Kronske penzije. V zagreb. N. Glasu« beremo, da znašajo mesečni prejemki staroupokojenec vojakov v Jugoslaviji za feldcajgmajstra Din 1975, v Madžarski 9444, podmaršala 1933.33 (8422 Madžarska), generalmajorja 1870 (7199), polkovnika 1283.33 (6146), podpolkovnika 1245 (4820), majorja 1200 (3870). Prvi imajo neznatne drag. doklade za rodbino, v Madžarski tudi še družinsko doklado. Te številke govore bolj jasno kot vsak komentar. Vsakega iskrenega rodoljuba naše domovine mora oblitati rdečica sramu.

Draginja in nemški uradniki. Živlenske potrebe v Nemčiji so dragi, dražje kot pri nas ali v Franciji, Belgiji, Grčiji ali v Bolgarski. Kar je najtežje, je to, da cene v Nemčiji kljub izvršeni reformi še niso stabilizirane, ampak skačejo. Jasno je, da to težko vpliva na uradništvo, ki ima stalne prejemke. Po nemški državni statistiki je znašala indeksna številka živlenskih potrebščin za mesec november 1926 143.9, za mesec december 144.3, kar znači podražitev za 0.5%. Glasilo Zvezze nemških uradnikov vsled tega zaključuje: Skakanje cen v zadnjih mesecih je toliko zraslo, da kupno moč uradniških prejemkov, da je njihovo in trajno povišanje uradniških prejemkov postala neodložljiva potreba.

Sindikalna solidarnost pri angleških uradnikih. Angleška vlada se kaže v nasprotju z angleškim liberalizmom vedno bolj nerazpoloženo na-

pram uradniškemu organizovanju posebno pa nasproti združevanju uradniških organizacij z drugimi političnimi ali gospodarskimi korporacijami. Pred kratkim je neka uradniška organizacija, ki je pristopila k delavskim sindikatom izvršila med svojimi članj referendum in sicer o tem ali naj bo pridružena delavski organizaciji ali ne. Referendum je izpadel tako, da se je 80% članov izjavilo za. Tajnik organizacije U. J. Brown je izjavil, da je grožnja vlade v tem vprašanju igrala odločilno vlogo, ker misel o enakosti pravic državnih uradnikov z ostalimi delavci vedno bolj napreduje. Videti je, da grožnje vlade niso prestrašile uradnikov, nasprotno, pomagale so še bolj utrditi uradniško gibanje.

Vseposvodi se jasni. Zagreb. N. Glas je citiral v štev. 14 naš članek: »Zašto čekamo« in Čin. glasnik: »Taktika za izbore«, ki smo ga citirali tudi mi v št. 21. V štev. 15 pa piše zagreb. Naš Glas pod naslovom: »Na oprez pred izbore!« Imed drugim tudi takole: Čakanja in mojanjanje, da se popravi što se popravi dade, bilo je dosta. Sve naše dosadanje vlade niso obnašale za potrebno, da se bar isplati bijednim državnim službenicima ona toli željno očekivana razlika na berivima po novom činovničkom zakonu, kao i obaveze iz ranijih godina, pa umesto svega toga stizavale su nas neprestane i nepravredne redukcije te penzioniranja po prijašnjim zakonima. Za sve ovo leži dakako mnogo krivnje i na nama samima, koji slijepo zanešeni partizanstvom, zaboravljamo sami na sebe i na svoj bijedni položaj, koji je umatloč garancija po novom činovničkom zakonu učinjen kasnijim budžetskim zakonima sasvim nestalnim i ovisnim o vladi i njenim partijama. Uslijed mačuhinskog postupka svih dosadašnjih vada spram nas državnih službenika, morali bi se otvoriti oči i najvećem partizanu, ako mu je tole stalo do vlastitog ugleda i časti. Svi treba da progledamo, te već jednom za uvijek prestanemo s partizanstvom i podupiremo drugarsku solidarnost za boljak svoj i svoje obitelji. Zar nije zločin huškati narod na nas bijednike, koji trpimo isto toliko, koliko i narod, ako ne i više baš krivnjom naših političara, kojih je većina samo na riječima velika, dok na djelima pokazuje protivno. Činovnik je postavljen da služi narodu, a narodu je dužnost, da činovnika i njegovu obitelj prema položaju, koji zauzima, dostojno obezbijedi. Naši političari trebali bi da znadu, da nije postavljen činovnik da služi njima za kortešacije, već da vjerno i savjesno ispunjava svoje zvančne dužnosti. Bilo bi bolje, da se gr. političari dublje zamisle u naše mizerne plaće, pa da ih isporode sa predratnim. Vidjeli bi golemu razliku između prijašnjih i sadašnjih plaća, uslijed česa ne bi bili trebali nikada napadati državne službenike, koji su sav svoj život i zdravlje po-

misliš vsebino romana kritično in vsestransko. Nato mi boš povedal svoje mnenje. Ne mudi se sicer, vendar želim, da mi čimprej napraviš to uslugo. Upošteval in uvaževal bom s hvaleznostjo tvoje nasvete in pripombe pri končni obdelavi in pri morebitnih izpremembah, ker te poznam kot nepristranskega in dobrohotnega ocenjevalca. Zaupam ti popolnoma, saj vem, da ti mojega dela ne boš presojal s kakega strankarskega ali kramarskega stališča, temveč s stališča, ki ga zavzema pošten in resnicoljuben narodnjak.

Ko dovršim roman, ga dam pred oddajo v tiskarno v pregled še kakemu zaupljivemu strokovnjaku. Potem bom zopet popravljal, če bo potrebno. Tako hočem svoj najnovejši spis vsestransko dobro obdelati in dovršiti ter nato v njem izročiti javnosti delo svojih skromnih duševnih moči. Upam, da se bo za to mojo slovstveno novost zanimal in ji posvetil svojo pozornost tudi veliki učeni svet onkraj ozkih mej naše prelepe in po neprijazni usodi tako kruto stisnjene slovenske domovine, ki je vredna našega največjega truda in naše najvišje ljubezni po besedah Gregorčičevih:

»Ti krasna si, krasnejše ni, kar jih obseva zarja dneva; krepostna si, vsa vredna ti, da krona venča te kraljeval«

Nisem sebičen. Le čast in slavo mojega ljubljenežnega naroda in njegove rajskomile zemljice naj ponese moja nova knjiga v širni svet s tako iskreno in pristrčno vzpodbudo, da bodo tudi tam, kjer nas dozdaj še niso poznali, začudeno popraševali: »Kje leži ta čudežni košček slovanske zemlje, kjer živi tako odličen slovenski narod?« Da se ta moja želja začne čimprej udeleževati v čim večji meri, v to mi pomozita Bog in sreča junaka!»

Z velikim zanimanjem in z nekakim svetlim velikom sem začel čitati skrivnostni rokopis. Moja pozornost in strmenje sta rasli od strani do strani. Nekatera mesta in tudi celo poglavje sem prečital dvakrat, tako mi je ugajalo. Ko sem prečital ves spis, sem se potopil v premišljevanje. Omamilo me je sladko zadovoljstvo. Zdelo se mi je, kakor bi se prebudil iz čudovito lepih sanj. Ogledal sem bajno krasen nov svet, v njem zadostno in zadovoljno življenje vseh narodovih stanov. Najbolj pa sem bil vesel novega romana, ki mi je odpiral pogled v ta čudežni zemski raj, kjer se vrše vsa njegova glavna dejanja naših slovenskih tleh in ker so glavni junaki Slovenci in deloma poslovenjem Čehi.

Roman je po večini še razkav in površno obdelan. Tudi ne manjka v njem raznih hib in šepavih utemeljevanj zapletljajev. Ali vse

to se bo dalo popraviti z majhnim trudom. O onih praznih mestih, ki jih je omenil že pisatelj, mi tukaj seveda ni treba še posebej dodajati svojih pripomb.

Roman, kakor je še nedovršen, je napravil name v celoti mogočen vtis. Zdi se mi zanj najboljša primera velika nova stavba, ki je šele na debelo na poseben mikaven način dozidana in se ponosno dviga iznad vseh sosednih starinskih poslopj.

Na moje obvestilo sva se s pisateljem šetala, da se pogovoriva o stvari. Odkritosrčno sem mu povedal, kaj je po mojem mnenju prav dobro, kaj dobro, kaj šibko; nadalje, kaj naj bi se še popravilo, kaj preuredilo in kaj dodalo. Vse si je natančno zapisal in bil je močno zadovoljen z mojo oceno. Kako tudi ne. Saj je bila jako lahkava, polna veselega občudovanja in navdušenega priznanja.

»Kaj po zdaj? Kaj misliš, kdaj boš dovršil svoje delo?« sem ga vprašal, ko je list z mojimi kritičnimi pripombami in nasveti položil na rokopis in vse skupaj zvil in zavil, da odnese to slovstveno gradivo zopet domov v svojo pisateljsko delavnico.

Dragi, na to vprašanje ti pa ne morem dati niti približno točnega odgovora, mi je odvrgel počasi in se zamislil. Čez nekaj hipov je pripomnil: »Saj veš po lastnih izkušnjah, kako se dela.« (Dalje prih.)

svetili državnoj službi za ovu mizernu nagradu što je dobivaju. Usporede li se pak naše plaće sa plaćama privatnih činovnika i namještenika, vidi se velika razlika između naših i njihovih plaća i moramo sa boli u srcu konstatirati, da jedan običan kancelarijski sluga imade veći mesečni dohodak, nego li državni činovnik III. kategorije sa 15 godina službe. Ove za nas državne službenike porazne činjenice, moraju nas jedno probuditi iz mrtvila i zbiti u guste staleške redove, jer samo naša solidarnost može nas riješiti ovakvih nepravda i nečovječnog postupka dosadanih vlada i vlastodržaca. Jednom riječi partizanstvo mora među nama prestati, a čim se otresemo toga najvećega zla, naš položaj kretati će na bolje. Za to moramo birati u Narodnu skupštinu takove ljude, koji će doista zastupati tamo naše interese i koji će se boriti za potpuno obzbeđenje državnih službenika, pa da i mi jedno dodjemo do ugleda i zaslužnog položaja u našoj državi. Vlastodršcima treba da se pokaže, da nisu oni država, pa da mogu raditi, što ih je volja sa državnim službenicima. Mi zapravo vodimo upravu države i izvršujemo zemaljske zakone, a nismo slijepo orudje vlastodržaca, kako si to oni zamišljaju. Budimo na oprezu, jer nam se opet nešto nečuvano sprema. Prema novinskim vijestima sa strane g. ministra financija sprema se za budžetsku godinu 1928.—29. s obzirom na ovogodišnju sušu, sniženje budžeta za jednu milijardu. Nije zaista teško pogoditi, na čija se jedja sprema ovo sniženje? Obzirom na sve gore navedene činjenice, trebale bi se sve činovničke organizacije i kotarske skupine u zemlji, dok još

nije prekasno, staviti u hitni dogovor o načinu biranja narodnih poslanika u narednu skupštinu, a ujedno pozvati i organizacije invalida, da se priključe našoj borbi, jer ni oni nemaju nikakvih koristi od današnjih političkih stranaka, do li pustih obećanja pred izbore. Složno i bezodvlačno na posao, dok ne bude prekasno! — Glasilo »Železničara i brodara« pa piše u svoji posljednji številki 14 pod naslovom: »Pomislmo!« Tovariši železničari! Pogledjmo si z oči v oči in premislmo, kakšna bo naša bodočnost, ko ziedamo brezdn v katero nas vodi sedajnost. Ali smemo pričakovati od naših politikov — pa naj so ti kakršnekoli barve, ali tudi strokovno pobarvani — da bi nam pripomogli do boljše bodočnosti? Odgovor je kratek: Ne! Njim ni do pomoči najbenejšim, ampak do volilnih krogijic in do oblasti, da bi ponovno igrali sedajno igro in mrevarili železničarje. Tovariši železničari! Pustimo politiko na železnici v nemar in strimo naše vrste, združimo se vsi tesno raimo ob raimo v enotno strogo strokovno železničarsko organizacijo, ki je edina rešitev za naš železničarje brez razlike kategorij. Ako bomo vsi železničari brez politične barve in političnih aspiracij združeni v eni močni nepolitični in disciplinirani organizaciji, kot je naše Udruženje, le potem smemo pričakovati, da bomo z lastno močjo, v sioglj. vsi za enega, eden za vse, nepuščajoč se več izkoriščati, s trdnim prepričanjem na boljšo bodočnost priporjeno po lastni moči, doseglj zboljšanje naših razmer. Naj ne bo med našimi vrstami neorganizancev, ampak vsak naj po svoji moči pripomore do one silne moči, ki bi jo predstavljalo

močno Udruženje, v katerem bi bili vsi železničari Jugoslavije, ker bi nam to Udruženje bilo sigurno jamstvo dobrega kosa kruha. Vsa govorničenja in hvalisanja malih kategorijskih in političnih organizacij, ki ne morejo in ne bodo nikdar pripomogle celoti, so brezpredmetne. — Le v skupnosti združena masa vseh kategorij siogljih in odločnih železničarjev v Udruženju je naša rešitev!

Kdor bere naše glasilo, pa ni njegov naročnik, hodi v sosedov vrt po jabolka!

Hektografični, kopirni, računski in pavošeni zvitki

za registrirne blagajne in računske stroje, barve, matrice in specijalni papir za razmnoževanje, barvni trakovi PICO in BRACO ter ogljeni papir.

LUD. BARAGA, Ljubljana,
Šelenburgova ulica 6. Telefon 2980.

C. J. Hamann,
Ljubljana

Vam nudi najsolidnejši vir nakupa perila, opreme nevest, novorojenčkov, perja in modnih potrebščin.

Predtiskarija modernih ročnih del.

Modna in športna trgovina za dame in gospode

P. Magdič

LJUBLJANA

nasproti glavne pošte.
Telefon int. 438.

□□□□□□□□□□□□□□□□

Kupujte domače izdelke:
Pecivni prašek in vanilni sladkor
znamke

„ADRIA“

□□□□□□□□□□□□□□□□

Najboljši
šivni stroji in
kolesa znamk
Gritzner in Adler
ter švicarski
pletalni stroji „Dubied“
za rodbino, obrt
in industrijo

Josipa Petelinca
Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika

Pouk v vezanju brezplačen. Večletna garancija
Delavnica za popravila.

Na veliko Telefon 913 Na malo

L. Mikuš

Ljubljana, Mestni trg 15.

priporoča svojo zalogo
dežnikov ter sprehajalnih palic
Popravila se izvršujejo točno in solidno

Cenejše kot pri razprodajah

se dobi vsakovrstno manufakturno blago pri

J. TRPIN, Maribor
Glavni trg šte. 17.

JOSIP PETELINC, Ljubljana

(blizu Prešernovega spomenika) ob vodi

Priporoča potrebšline za šivilje, krojače, čevljarje, sedlarje, modno blago, pletenine, žepne robce, ščetke, sukance, toaletno blago.

Na veliko Telefon 913 Na malo

Manufakturna trgovina

FABIANI & JURJOVEC

Ljubljana, Stritarjeva ul. 5.

Priporočata raznovrstno pomladansko blago. — Vedno v zalogi perje, puh in žima za blazine od najcenejše do najfinejše vrste.

Na obroke proti garanciji uradov.

Fran Iglič krojaški atelje

LJUBLJANA, Kolodvorska ul. 28

Izdeluje se za dame in gospode po najnovejših krojih. — Lastna zaloga modnega blaga. — Uradnikom znaten popust ali na obroke.

Specijalna trgovina ščetarskih izdelkov

priporoča tudi svojo veliko izbiro spominskih izdelkov, galanterijo in parfumerijo

M. Mihelič

Ljubljana, Šelenburgova ul.

Modno blago, perilo in potrebšline za šivilje in krojače priporoča trdka

A. Persche

Ljubljana, Pred škofijo 21.

Obiščite
novo urejeni
oddelek za
gospode

Trpežno blago
Najnižje cene
Modna trgovina
za dame in
gospode

A. Šinkovec nasl. K. Soss

Ljubljana, Mestni trg 18, 19.

Najnižje cene!

Nabavljalna zadruga državnih nameščencev v Ljubljani

priporoča svojim članom nakup najfinejše bačke moke, sladkorja, kave, olja, masti, riža, testenin, pralnega in toaletnega mila, dišav, južnega sadja in sploh vsega specerijskega in kolonijalnega blaga. — Pri večjem odjemu izredne cene. — Velika izbira dežnikov in predpražnikov. Izdeluje najfinejše in najtrpežnejše čevlje vseh vrst po meri in naročilu. —

Kdor kupuje v zadrugi, kupuje pri sebi!

Državni uslužbenci, kupujte v svoji zadrugi!